Türk Sporunda Tahkim: İkili Sistemden Tek Tahkim Yapısına Geçiş Modeli*

Tolga HANAYOĞLU
Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Doktora Programı
tolga.hanayoglu@yobu.edu.tr

Mehmet GÜÇLÜ
Yozgat Bozok Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
Beden Eğitimi ve Spor, mehmet.guclu@yobu.edu.tr

Özet

Spor uyuşmazlıkları, doğası gereği hızlı, uzmanlık gerektiren ve tarafsız kararlarla çözümlenmesi gereken hukuki ihtilaflardır. Bu bağlamda, Lex Sportiva olarak adlandırılan küresel spor hukuku çerçevesinde, tahkim mekanizması spor uyuşmazlıklarının çözümünde en etkin yöntem olarak benimsenmiştir. Spor hukuku alanında tahkim, ulusal yargı süreçlerinin uzun ve karmaşık yapısından kaçınarak, uzman hakemler tarafından hızlı ve etkin kararların alınmasını sağlamaktadır. Türk spor hukukunda tahkim sistemi, mevcut spor yönetim yapısına paralel olarak ikili bir yapıya sahiptir. Türkiye'de spor organizasyonu, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ve Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) olmak üzere iki ayrı otorite altında yürütülmektedir. TFF, özel bir kanunla kurulmuş olup, futbol branşındaki tüm hukuki ve sportif meseleleri bağımsız olarak yönetirken, diğer tüm spor federasyonları Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın denetimi ve gözetimi altında faaliyet göstermektedir. Bu yapılanmanın bir yansıması olarak, Türkiye'de tahkim sistemi de iki farklı tahkim organı üzerinden işlemektedir. TFF Tahkim Kurulu, futbol ile ilgili tüm uyuşmazlıklarda nihai karar verici konumundayken, GSB Tahkim Kurulu diğer tüm spor branşlarındaki uyuşmazlıklar için nihai yargı mercii olarak işlev görmektedir. Anayasa'nın 59. maddesi uyarınca, sporun yönetimi ve disiplinine ilişkin ihtilaflar zorunlu tahkim kapsamına alınmış olup, bu tahkim kurullarının verdiği kararlara karşı herhangi bir yargı mercii nezdinde itiraz edilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, tahkim kurulları birer yargı organı işlevi görmekte ve spor uyuşmazlıklarında nihai karar verici konumunda bulunmaktadır. Ancak, mevcut ikili tahkim yapısı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında da belirtildiği üzere bazı yapısal sorunlar içermektedir. Bu sorunlar arasında bağımsızlık, tarafsızlık, çelişkili kararlar ve yargı denetiminden yoksunluk gibi unsurlar öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, uluslararası spor tahkim uygulamalarından özellikle Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport – CAS) modelinden hareketle, Türkiye'de tek ve bağımsız bir spor tahkim mekanizmasının oluşturulması önerilmektedir. Bu bağlamda, bağımsız ve tarafsız bir "Türk Spor Tahkim Mahkemesi"nin kurulması gerektiği vurgulanmaktadır. Önerilen model, mevcut ikili tahkim sisteminin getirdiği yetki karmaşası ve hukuki güvencelerle ilgili eksiklikleri gidererek, futbol dahil tüm branşları kapsayacak merkezi bir tahkim yapısı oluşturmayı amaçlamaktadır. Sonuç olarak, Türkiye'de tek bir çatı altında birleşmiş, bağımsız ve tarafsız bir tahkim kurulu oluşturulması, spor uyuşmazlıklarının daha hızlı, şeffaf ve hukuki güvencelere uygun şekilde çözümlenmesini sağlayacaktır. Bu modelin hayata geçirilmesi, Türk spor hukuku açısından uluslararası normlara uyum sağlamakla birlikte, hukukun

üstünlüğü ve sporcuların adil yargılanma hakkı açısından önemli bir gelişme olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Spor hukuku, Tahkim, Spor Uyuşmazlıkları

*Bu çalışma yayımlanmamış doktora tezinden üretilmiştir.